

Inštrumentálne hudobné formy a druhy Baroka

Inštrumentálne formy :

Suita – sled viac, či menej štylizovaných tancov kombinovaných niekedy aj s netanečnými časťami (intermezzo). Skladá sa pre sólové nástroje (cembalo a lutňa) a orchestre. Suita mala rozmanitú podobu a bola ľahšou zábavou. Väčšinou sa skladala z pevne ustálených tancov, no počet častí a spôsob ich radenia bol odlišný. Všetky časti suity mali spoločnú tóninu. Tance boli väčšinou krátke s dvojdielnou formou a opakovaním každého dielu

Rondo – niekoľkokrát sa bez zmeny vracia refrén striedaný novými, ale hudobne nie veľmi odlišnými epizódami.

Fúga – samostatná inštrumentálna skladba hlavne pre klávesové nástroje, ale vystupuje aj ako súčasť iných hudobných druhov (chrámová sonáta). Obvykle má jednu tému, ktorá sa objavuje v priebehu skladby bez melodickej premeny, ale v rôznych tóninách. Tieto tonálne presuny témy nahradili staršie metódy stálej premeny témy, alebo jej protihlasov: týmto spôsobom vzniká vo fúge maximálne hudobne zjednotený prúd polyfónnej (viachlasnej) hudby.

Vokálno-inštrumentálna hudba baroka

Oratórium - veľká komplexná hudobná forma, ktorá spracúva náboženský príbeh; cyklická vokálno-inštrumentálna kompozícia. Je duchovným protikladom opery, nie je v zásade určená na scénické predvádzanie. Vzniklo v Taliansku a venovali sa mu takmer všetci významní súdobí skladatelia. Najdôležitejším podnetom pre vznik oratória bola snaha o atraktívne a názorné predvádzanie vieroučnej tematiky.

oratórium latinské (oratorio latino) – pracuje čisto s biblickými textami a má užší vzťah k liturgii; nadviazalo na liturgické drámy, ale zrieklo sa scénickej zložky.

oratórium talianske (oratorio volgare) – používa voľne zbásnené texty v národnom jazyku, je určené pre širšie, laické publikum. spracúva príbehy z Biblie, či života svätých, ale aj milostné príbehy biblického pôvodu. Na zhustenie používa tie isté prostriedky ako opera (zborné, árie), na rozdiel od trojtaktovej opery malo dva diely, medzi ktoré sa vkladala kázeň na príslušnú tému.

Opera - Opera je hudobno-dramatický útvar, spájajúci slovo a hudbu, herecké a baletné umenie spolu so scénickým obrazom do jedného súvislého celku. V 17. storočí, v období baroka, došlo v značnom rozvoji opery. V roku 1640 vzniklo v Benátkach 1. operné divadlo San Cassiano a čoskoro ho nasledovali divadlá v ďalších talianskych mestách. Majstrom opery sa v tom čase stal Claudio Monteverdi, ktorý pôsobil v Mantove a neskôr v Benátkach. V Ríme sa rozvíjala v takzvanej Rímskej opernej škole, ktorá mala svoje stredisko opäť v šľachtickom dome tentoraz rodu Barberiny. Tento rod dokonca nechal v 30. rokoch 17. storočia postaviť v Ríme divadlo. Žiadna výrazná zmena v tvare opery vytvorenej vo Florencii nenastala, no umelci skladatelia žijúci v Ríme však do popredia postavili zborné z dôvodu monumentálnosti. Tým vznikla takzvaná zborná opera. Do popredia sa dostal aj vokálny prejav v ktorom nedominoval herecký ale spevácky výkon. Veľký dôraz sa kladol aj na scénickú výpravu. Obsahom týchto oper síce ostali antický hrdinovia, konflikty často vychádzali z bežného života Rimanov. Rímska opera dostala za vlády rodu Pamfili zákaz a bola vykázaná z Ríma. Mnohí skladatelia sa preto presťahovali do Benátok.

Zadanie :

1. Vedieť vymenovať hudobné formy baroka, spolu s príkladmi od skladateľov

Materiál :

<https://www.eurodidact.sk/apps/ihv3/index.html#resources/catalog/theory/baroko/01.json>

<https://www.eurodidact.sk/apps/ihv3/index.html#resources/catalog/theory/hudobni-formy/menu.json>